

# RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Na očitina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10:40 K, za pol leta 5:20 K, za četrt leta 2:60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine prste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisni se ne vračajo, inserati. Kvestopna petit-vrsta (širina 88 mm) za enkrat 30 vin., večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

73. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 12. septembra 1908.

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarno posiljavo, naročila na list, reklamacije, inserate t. d.: Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Dunajska cesta številka 20.

## Zunanja politika.

V Salzburgu sta se sešla ministra za zunanje zadeve: avstrijski, Aehrenthal, in italijanski, Tittoni. Za politični svet je to «dogodek» kakor vsak sestanek kronanih vladarjev ali odgovornih vladajočih oseb in kakor avstrijsko in italijansko, se zanima tudi časopisje inozemstva za vsako besedo, ki je bila te dni izrečena v Salzburgu. Toda če proletariat lahko čez druge podobne sestanke brez brige preide na dnevni red, je randevu Aehrenthala in Tittonija v Salzburgu izmed tistih, ki se gajo v svojem pomenu nad konvencionalno diplomatično uljudnost in tudi za zavedno delavstvo je sestanek avstrijskega in italijanskega ministra za zunanje zadeve zanimiv.

Kadar se sestanejo diplomatje raznih držav, zakrožijo navadno po časopisju himne miru in vsak tak sestanek se smatra za novo utrditev prijateljskih odnošajev, za novo garancijo miru. Tembolj naravno bi bilo, da se govori o dobrih razmerah med državami, ki so že dolgo leta združene v baje neomajni zvezi. Italija in Avstrija sta z Nemčijo v trojni alianci, ne le sklenjeni med diplomati in vladarji, ampak neprenehoma hvaljeni v oficialnem svetu in v poklicanih zakonodajnih zborih večkrat potrjeni. Kaj naj bi si ministri takih držav, kadar se snidejo, pripovedovali drugemu kakor prijaznosti in ljubeznivosti?

In vendar se ne da tajiti. Kadar se napove sestanek zastopnikov prijateljskih držav, diplomatov trojne zveze, vtrepeta v tihi nervoznosti ves svet kakor v občutku, da visi nekakšna nedoločena nevarnost v zraku in bi lahko hipoma nastala strašna eksplozija. Trojna zveza, ki je baje najmočnejša garancija evropskega miru, nosi v sebi sama toliko razstreljivne snovi, da se mir, ki ga ima jamčiti, čez noč lahko izpremeni v vojno — med zavezniki.

Razmere so res čudne: Alianca je podpisana, ministri se pozdravljajo, državniki zagotavljajo nerazrušljivost zveze; ob mejah zveznih držav se pa z nervozno naglico zidajo trdnjave in strateške železnice, zbirajo se vojske čete, v arzenalih se gradé bojne ladje in na obeh straneh sčuje časopisje in napoveduje «nelzogibno» vojno, in sicer časopisje, ki je nedvomno v zvezi z vojnimi ministri obeh držav.

Ta položaj je na vsak način čuden, naravnost paradoksen. In vendar razlaga ni težka. Italija je prišla v trozvezo skoraj proti svoji volji; osamljena, zapuščena od drugih držav, pobita na bojnem polju, v strahu, da izgubi vpliv in ugled, je prišla prvo priložnost, da reši svoj položaj. Dasi so bili nestevilni pogledi iz Italije uprti na Trst, na Trentino in na Dalmacijo, se je vendar žvezala prav s to državo, ki vlada v omenjenih deželah. Oficialna Italija se je na ta način postavila v nasprotje z «javnim mnenjem» ali vsaj z delom tega javnega mnenja. Ko je država nekoliko okrevala od prejšnjih udarcev, se je zbudila kapitalističnim državam prirojena želja za povečanjem. V Afriki ni bilo iskati nič več; toda balkansko vprašanje je bilo nerešeno, in kakor skoraj vsa Evropa, se je začela tudi Italija ozirati po deželah, ki so pod turško vlado in italijanske sanje so se začele zanimati za Albanijo. To stremljenje je moralo povečati idejna nasprotja s Avstrijo.

A tudi habsburška monarhija je storila marsikaj, kaj je moralo vzbuditi in ohraniti nezaupanje v Italiji. Dasi je Rim že davno glavno mesto civilne Italije in cerkvene države ni, je vendar Avstrija ves čas ravnala tako, da je zadovoljila papeževemu, ne pa italijanskemu državnemu stališču. V buržoaznem svetu igrajo vladarski obiski velikansko vlogo in naravno je, da so ne le na italijanskem dvoru, ampak v italijanski meščanski družbi sploh zelo slabo razpoloženi, videči, da službena Avstrija samo iz ozirov na papeža dosledno prezira Rim.

Če se v teh temnih razmerah pokaže solnčni žarek, kar se je zgodilo zadnji čas, je to prijetno tudi za proletariat, ki je edini iskreni prijatelj miru. Med obema državama se je res nekaj zjasnilo, a zasluge za to nima ne Italija, ne Avstrija, temveč — Turčija. Z uspehom mladoturške revolucije se je potisnilo balkansko vprašanje v ozadje, slovanski, grški in arbanaski elementi, doslej v trajnem upor, mislijo sedaj na to, kako bi si uredili življenje v konstitucionalni Turčiji in ne pričakujejo več rešitve od tujih držav, v katerih imajo pričakovati še manj svobode kakor v novi Turčiji. Sovražiti se zaradi Albanije, ki sama ne hrepeni po Italiji, bi bilo torej nesmiselno in tako je odpadel velik predmet nesporazumov in zato je pripovedovanje o dobrih razmerah in o prijateljstvu pri salcburškem sestanku za petdeset odstotkov bolj verjetno kakor v prejšnjih časih.

Ampak ministrski sestanki so končno vendar le sestanki oseb in v zadnjih posledicah ne odločujejo posamezne osebe o usodah držav in narodov. Zadovoljivo je, da se jasne razmere v oficialnih krogih, toda važnejše je, da se poglubi zavest o potrebi miru v širokih slojih ljudstva. Važnejše kakor mišljenje diplomatov je mišljenje ljudstva. Iz njegovih vrst mora izginiti šovinizem in bojno slavoheleje, potem bodo vojne nemogoče. Najzanesljivejša garancija miru je močna organizacija delavskega ljudstva. Ne le na notranjo, ampak tudi na zunanjo politiko izhaja od nje najmočnejši vpliv. Z vsakim napredkom socialne demokracije se uvrščuje svetovni mir, najidealnejša zunanja politika je pospeševanje mednarodnega socializma.

## Iz stranke.

### Italijanska socialno-demokratska stranka v Avstriji

je imela minolo nedeljo in ponedeljek svoj redni strankarski zbor v Trstu. Otvoril ga je ob izredno obilni udeležbi poslanec sodrug Pittoni s kratkim pozdravom. Potem so bili izvoljeni: Za predsednika sodrug dr. Piscal, za podpredsednika Lavrenčič in Tonet, za zapisnikarje Farabuna, Comek in Wölfel. Sodrugi Piscal je pozdravil zbor v imenu trentinskih sodrugov s toplim govorom. Potem se je določil definitivni dnevni red po predlogu izvrševalnega odbora z dodatno točko «Eventualnosti».

- Dnevni red se torej glasi:
1. Ustanovitev kongresa:
    - a) Volitev predsedništva;
    - b) Volitev komisije za verifikacijo mandatov.
  2. Poročilo pokrajinskega izvrševalnega odbora.
  3. Združitev vseh italijanskih socialnih demokratov v Avstriji; razprava o novem statutu stranke.
  4. Časopisje.
  5. Poročilo o parlamentarnem delovanju.
  6. Volitev izvrševalnega odbora in nadzornega odseka.
  7. Slučajnosti.
- Sodrugi Pittoni naznanja, da je skupna eksekutiva sklenila, sklicati v najkrajšem času na

Dunaj državno konferenco, da se posvetuje, na kakšen način bi mogla avstrijska socialna demokracija podpreti boj ogrske bratske stranke za splošno in enako volilno pravico. Govornik razjasnjuje odnosne razmere na Ogrskem. Sedaj potrebujejo ogrski sodrugi našo pomoč in mi jim jo moramo dati. Predlaga, naj zbor brzojavno pritrdi sklepu eksekutive in izreče, da se italijanski sodrugi udeležijo konference. — Sprejeto.

Tedaj se izvoli komisija za verifikacijo mandatov in se sprejme pravilnik.

V imenu skupne eksekutive pozdravi zbor poslanec sodrug dr. Ellenbogen. Čeprav so od zadnjega zbora pretekla šele štiri leta, je bil ta čas historično tako pomemben, da se po letih sploh ne da meriti. Avstrijski proletariat si je tekom tega časa priboril splošno in enako volilno pravico; a takoj je izvojeval s tem orožjem veliko bitko. Kot najmočnejša stranka je prišla socialna demokracija v državni zbor in Trst se je v tem boju tako postavil, da je poslal vse štiri socialno-demokratske poslance v parlament. Seveda ima to zahvaliti deloma tudi strahopetnosti nasprotnikov. Ta zmaga pa nalaga tržaskim sodrugom dolžnost, da napno vse moči in porabijo vsa sredstva, da ohranijo pozicijo, ki so si jo priborili. Za svoje štiri mandate morajo postaviti tako organizacijo, da jim jih nasprotniki, tudi če se zopet raliirajo, ne morejo več iztrgati. Za to so sedaj odgovorni celi stranki in sodrugom vseh narodov. Če pri občinskih in deželnozbornih volitvah bo treba pokazati, da štirje državnozborni mandati niso slučajna zmaga. Na dnevnem redu je «Časopisje» in zbor mora z vso močjo poskrbeti, da se ohrani in razvije «Lavoratore». V imenu skupne eksekutive poziva govornik, naj brez obzira na osebne želje upro oči v skupni cilj za korist in slavo vse socialne demokracije. (Glasno odobravanje.)

Italijanska soc.-dem. stranka (v Italiji) pozdravlja zbor pismeno.

Enake pozdrave pošiljajo sodrugi z Reko.

V imenu italijanske stranke pozdravlja sodrug Storch tudi ustmeno.

Za izvrševalni odbor jugoslovanske socialno-demokratske stranke pozdravlja sodrug Etbin Kristan; med italijanskimi in jugoslovanskimi socialnimi demokrati so zveze iz praktične potrebe v marsikaterem oziru tesnejše, kakor med socialnimi demokrati sploh. Mi živimo na skupnem teritoriju, pogostoma tako pomešani, da se ne morejo napraviti točne meje in da n. pr. v Istri proletarci včasih ne vedo, če so Italijani ali Slovani. V takih razmerah je skupno delo tembolj potrebno, ker ima od meščanskih strank zasejani šovinizem le namen, razdvojiti proletariat ter ga osliniti, da ga narodnaski, v resnici pa internacionalni kapitalizem tem ložje izkoristi. Mi se moramo vzajemno podpirati, da vzajemno napredujemo, kajti v teh deželah je vsak napredek enega tudi napredek drugega. Trenotni nesporazumi, ki se tu in tam pojavljajo, nas ne smejo ovirati v tem delu. Zato želimo tudi sedanjemu zboru italijanskih sodrugov najboljši uspeh, želimo, da bi se v teh razpravah okrepcala njih zavest, da smo eni in drugi močni, če ostanemo strogo na tleh mednarodne vzajemnosti, kajti le tako premagamo mednarodni izkoriščavaoči kapitalizem. (Glasno pritrjevanje.)

Preide se na dnevni red.

Sodrugi Oliva poda poročilo izvrševalnega odbora, s čemur se zaključí dopoldnevna seja.

Popoldne dobi prvi besedo sodrug Gabrić iz Spljeta, ki poda sliko o gibanju v Dalmaciji. Njegovo poročilo, ki je enako zanimivo tudi za jugoslovansko stranko, objavimo natančneje ob prihodnji priliki.

O tem poročilu, ki je obsegalo tudi razna vprašanja na izvrševalni odbor in na parlamentarno zastopstvo, se je razvila daljša razprava.

Sodrugi Tuntar je poročal o razmerah v Istri.

Sodrugi Pittoni je odgovarjal sodrugu Gabriću. Dalmatinski sodrugi, pravi, so preveč iskali vzroke svoje težke usode izven dežele, namesto da bi jih v prvi vrsti iskali doma.

Sodrug Pagnini govori o zadevi bivšega spljetskega konsumnega društva.

Sodrug Gozetti poroča o goriskih razmerah. Potem govore se sodrugi Gabrić, dr. Piscal, ki predlaga, naj se izvrševalnemu odboru naloži, da v sporazumu z jugoslovanskim izvrševalnim odborom in s strokovnimi organizacijami poskrbi za intenzivnejše delo v Dalmaciji, nadalje govori sodrug Zolia in dr. Puecher, ki predlaga, da se izvrševalnemu odboru izreče priznanje za delo, ki ga je izvršil ob skromnih sredstvih.

Namesto zbolelega poročevalca sodruga Olive ima zaključno besedo sodrug Pittoni, ki opozarja, da je prebivalstvo Dalmacije skoraj izključno slovansko in zato je potrebno, da iščejo ondotni sodrugi predvsem zvezo z jugoslovansko stranko. Hrvatska večina delavstva se mora organizirati v jugoslovanski stranki, italijanska manjšina v italijanski. Seveda je v lokalnih rečeh potrebno skupno delo.

Glasuje se o predlogih sodruga Puecherja in Piscela in se oba sprejmeta.

Sodrug Gerin poroča za verifikacijsko komisijo, da nekateri mandati ne odgovarjajo zahtevam statuta, čeprav so v rokah zaupanja vrednih sodrugov.

Sodrug Pagnini predlaga, naj se z ozirom na to, da se izdela nov statut, priznajo vsi mandati. O tem predlogu se razvije daljša debata. Sprejme se Pagninijev predlog v večino glasov.

Preide se k tretji točki: Združitev italijanskih socialnih demokratov v Avstriji in reforma statuta.

O prvem delu poroča sodrug Pagnini, ki si je izdelal obširen, jako lep referat.

O drugem delu poroča sodrug Pittoni na podlagi načrta novega statuta, ki je razdeljen med delegate.

S tem se je zaključilo delo prvega dneva.

**Državno konferenco** je skupni izvrševalni odbor avstrijske socialne demokracije sklenil sklicati na Dunaj, da razpravlja in sklepa o stališču, ki naj ga socialno-demokratske stranke v Avstriji zavzamejo z ozirom na volilno reformo na Ogrskem. Na konferenco bodo povabljeni tudi zastopniki socialne demokracije z Ogrskega in s Hrvatskega. Izvrševalni odbor je sklenil, sklicati to konferenco v sedanjem kritičnem času zato, ker je politični razvoj na Ogrskem, ki je odvisen od volilne reforme, važen tudi za Avstrijo.

## Politični odsevi.

**Skupne ministrske konference** se vrše v Budimpešti, kamor je odpotoval avstrijski ministrski predsednik baron Beck. Udeležuje se jih tudi baron Rauch. Baje so namenjene bosenskem vprašanju.

**Salcburški občinski svet** je bil leta 1894 sklenil, deset let zaporedoma vlagati po 6000 kron v zaklad, ki bi se imel izročiti salcburškemu katoliškemu vseučilišču, čim se ustanovi. Z obrestmi je v tem skladu sedaj približno 100.000 kron. Te dni se je predlagalo, naj se prekliče tedanji sklep, ker ima katoliško vseučilišče služiti drugim namenom, kakor se je mislilo takrat. Predlog je sedaj v odseku.

**Za moravski deželni zbor** je bila v sredo v Nikolsburgu dopolnilna volitev. Klerikalci so si prizadevali, skleniti kompromis z vsemi meščanskimi strankami, kar se jim je skoraj posrečilo. Zmagal je sicer liberalni kandidat dr. Kreimal, a dobil je samo 640 glasov; 593 volilcev je glasovalo za kompromisnega kandidata Wintra. Liberalna večina znaša torej le 47 glasov. Za razmere v nemškem meščanskem taboru je to žalostno izpričevalo.

**Za najvišjega deželnega maršala na Češkem** je imenovan princ Ferdinand Lobkovic, za njegovega namestnika pa poslanec dr. Karol Urban. Princ Lobkovic je rojen dne 26. junija 1850 in je pravi tip fevdalca; simpatije uživa pri agrarcih. Dr. Urban je nemški liberal.

**Stajerski deželni zbor** ima prvo sejo v torek, dne 15. t. m. Na dnevnem redu so sledeče točke: 1. Ustmeno poročilo finančnega odseka o nekaterih peticijah; poročevalec poslanec Fürst; 2. Ustmeno poročilo o nekaterih varstvenih stavbah ob Muri; poročevalec poslanec Hauttmann; 3. Poročilo o regulaciji nekaterih vodotokov v okrajih Slovenska Bistrice in Ptuj; poročevalec poslanec Ornig; 4. Poročilo o dviganju murskega korita pod Murekom; poročevalec posl. Stocker; 5. Poročilo deželnega kulturnega odseka o predlogih glede soli; poročevalec posl. Stocker; 6. Poročilo finančnega in občinskega odseka o zadevah uboščine; poročevalec dr. Ploj. Volilna reforma ni na dnevnem redu.

**Stajerski socialni demokratje** sklicujejo shode zaradi splošne in enake volilne pravice za deželni zbor. V nedeljo, 13. t. m. bodo imeli shode v Bruku, Ljubnem, Eisenerzu, Mariboru, Kapfenbergu, Mürtzschlagu, Voitsbergu, Spitalu, Mitterdorfu, Langenwangu, Fohnsdorfu, Judenburgu, Neubergeru, v pondeljek, 14. septembra pa v Gradcu.

**Češki socialni demokratje** so priredili v nedeljo po vsej deželi velike shode za splošno in enako volilno pravico za deželni zbor. Prihodnje nedelje imajo z enakim namenom veliki shod v Pragi.

**O volenrški zaroti** se ne ališič nič več. Vohun Nastić je menda še v Črni gori, dasi je v Za-

grebu tožil nekoliko urednikov zaradi »zaljenja časti«, državni pravdnik Accurti ne vé nič senzacionalnega več, da bi razburjal javnost, le zagrebški zapori so še polni »zarotnikov«. Če bi bilo v celi »zaroti« kaj resnobe, bi morali Rauchovci že imeti kaj dokazov v rokah, a če bi jih imeli, bi se gotovo že pobahali z njimi. Ker se pa prav nič več ne bahajo, jih pač nimajo.

**O bosensko-hercegovskih razmerah** se zopet razširjajo senzacionalne vesti. Malo da se ne poroča o mobilizaciji vse avstrijske vojske. Namesto da bi bili tretjeletniki po končanih letnih vajah odšli na dopust, so morali ostati v službi, častniki, katerim je že dovoljen dopust, ga morajo odložiti, nekoliko letnikov rezervistov bo poklicanih pod orožje, avstrijska mornarica križari pred Kotorom — i. t. d. Oficialno se seveda dementira vse. Kontrolirati ne more javnost teh vesti, diplomacija pa smatra tajinstven molk za vrhunec svoje umetnosti. Naravno je, da mora v takih razmerah cveteti gostilniško politiziranje, katerega menda ni nikjer na svetu toliko kakor v Avstriji.

**Tudi gališki socialni demokratje** so sklenili boj za splošno in enako deželnozborsko volilno pravico. Izdali so oklic, s katerim pozivajo poljsko ljudsko stranko, naj izpolni svojo obljubo, da se bo v deželnem zboru bojevala za volilno reformo na podlagi splošne in enake volilne pravice. V nedeljo, 13. t. m. pa prirede po deželi 50 shodov, za katere je že zagotovljena velikanska udeležba.

**Hrvatski podban Crnković** je z neverjetno umazanostjo poskrbel novo klofuto Rauchovi vladi. Ker mu sluga iz urada ni prinesel pravočasno časopisov v hišo, si jih je dal po postreščku prinesiti v vinograd; potem je pa poslal postreščka s svojo vizitnico v deželno blagajno z nalogom, naj mu izplača odškodnino za pot. Razume se, da je ta umazanost podbana povzročila veliko senzacijo in da pišejo vsi hrvatski časopisi o Crnkovičevem »kavalirstvu«.

**Ruski sveti sinod** je vsem pravoslavnim Rusom prepovedal, slaviti osemdesetletni rojstni dan Leva Tolstega. Presenetiti ne more ta prepoved nikogar, saj ni pravoslavna cerkev, kar se tiče neznosljivosti, nič bolj svobodomiselnina kakor katoliška. Ampak ironično se bo smehljaj, kdor čita, kako utemeljuje sveti sinod svoj sklep; pravi namreč, da je bil Tolstoj do svojega sedemdesetega leta imeniten pisatelj, potem pa da je postal zagrizen sovražnik krščanstva. Pravoslavni klerikalizem zamenjuje pač tudi sebe s krščanstvom. Vendar pa ostane resnica, da se najde na svetu težko tako idealen kristjan kakor Tolstoj. Njegova krivica pa ni, da misli o krščanstvu bolje, stokrat bolje kakor ruski popi. Sveti sinod naj prepoveduje kolikor hoče, veličine Leva Tolstega ne bo znižal in na njegov osemdeseti rojstni dan se ga bo spominjalo več milijonov kakor svetega sinoda.

**Železničarji vseh kategorij, pozor!**  
Vabilo  
na  
**javni železničarski shod**  
kateri bode  
v pondeljek, dne 14. septembra  
ob pol 8. uri zvečer  
v areni in vrtu „Narodnega doma“ ob Bleiweisovi cesti.

### Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju stanovsko združne zavarovalnice proti nezgodam avstrijskih železnic. Poročevalca: sodr. **Hondl**, član odbora te zavarovalnice z Dunaja, in sodr. **Kopač** iz Trsta.
2. Poročilo o sklepih splošne železničarske konference, zborujoče dne 8. in 9. t. m. na Dunaju. Poročevalec sodr. **Petrič**.

### Sklicatelj.

**Železničarji vseh kategorij!** Nadejamo se, da se odzovete vsi temu vabilu in z ogromno udeležbo pokazete svoje zanimanje za resne čase, v katerih živimo.

## Domače stvari.

**32.000 hektolitrov piva** se je meseca julija t. l. na Stajerskem manj iztočilo kakor meseca julija lanskega leta. To je posledica podraženja in bojkota. Meseca avgusta je bil vspeh, če ne večji, vsaj enak. Pivovararski kartel, ki se je začetkoma rogal bojkotu, je gotovo že izpremenil svoje mnenje o moči organiziranega proletariata. Za vspeh bojkota na Kranjskem nimamo uradnih podatkov, a veliki vspeh na Stajerskem mora biti v spodbudo tudi kranjskim sodrugom, ki naj vztrajajo v boju proti podraženju in naj ga kolikor mogoče še poostre. Dokaz, da so izkoriščevalci premagljivi, je podan in treba je le, da delavstvo ne omaga, pa bo zmaga popolna. Graški »Arbeiterwille« pripo-

roča sodrugom z ozirom na izvrstno sadno letino, naj si namesto piva kupujejo sadja. Tudi na Kranjskem je sadje letos izvrstno obrodilo in je pričakovati, da bodo cene zmerne. Kdor poskusi, se bo kmalu prepričal, da je zrelo sadje veliko boljše sredstvo zoper žejo kakor pivo in vrhutega je še hranljivo, dočim se s pivom samo goljufa želodec.

**Slovanski glasovi** odmevajo po Ljubljani. Zbrali so se meščanski slovanski časniki, da bi se posvetovali o svojih stanovskih zadevah in pri tej priliki nekoliko banketirali in toastirali. Ampak to je postransko. Živ krst ne verjame, da je med ljubljanskim prebivalstvom zanimanje za časnikarje in časnikarstvo tako živo, da bi jih vabil predmet. Toda Ljubljančani imajo, dasi je Ljubljana po vsem svojem filistrskem življenju pravo provincialno mesto, vendar kapljico velemestne krvi v žilah: Nad vse ljubijo ceneno vzburjenje živcev in nič jim ni tako milo, kakor kak »hec«. Prihod časnikarjev, med katerimi je go.ovo velika večina takih, da njih nazori, odnosno nazori, ki jih zastopajo po svojem poklicu, prav nič ne soglašajo z nazori Ljubljančanov, daje priliko za vsakovrstne slikovite scenarije, za pozdrave, za živioklice i. t. d. In zato je Ljubljana živa epizoda. Prazniki minejo, časnikarji se odpeljejo — ne na Gorenjsko, kjer bi morda obisk res kaj koristil za tujski promet, ampak v Postojno — in utihnili bo ljubljansko navdušenje; od vsega nenavadnega vzburkanja ne bo ostalo toliko kolikor ostane pepela na pogorišču.

**Gostinčar proti Čobalu.** Klerikalci bi radi vjeli železničarje na svoje limanice. Ta želja mori zlasti prepričanega katoličana dr. Benkoviča, ki predbro vé, da je njegov mandat le slabo prikovan in da utegnejo železničarji pri prihodnjih volitvah odločilno vplivati. Ker se je pa prepričal, da sam s svojo učenostjo ne vtepe železničarjem »krščanskega socializma« v glave, temveč odganja s svojo agitacijo celo kmete, se je zatekel k tovarišu Gostinčarju, ki je med klerikalci nekak »delavski« zastopnik, da bi viribus unitus pokatoličani ne ubogljive železničarje. Gostinčar je, odkar uživa imuniteto, zelo korajžen; vendar ni pogum obeh junakov toliko zadostoval, da bi bila šla v Zidani Most, ampak sklicala sta shod v Radeče, kjer sploh ni železnice. Tam, je mislil, bo brez kontrole natvezel železničarjem, kar mu bo prišlo na jezik. Računal je brez krčmarja. Klerikalci niso izbirčni v svojih sredstvih, kadar hočejo oblatiti nasprotnika; Gostinčar bi pa bržčas rad še prekosil svoje somišljenike, pa je na radeskem shodu obrekoval socialno-demokratske poslance, da se je kar kadilo. Čvekal je, da uganjajo demagogijo, da so skodljivci, izdajalci nižjih slojev in delavcev i. t. d. Naravno je, da so naši sodrugi, ki so bili na shodu, na čelu jim Čobal, glasno ugovarjali. Sodrug Čobal je klerikalnemu junaku naravnost zaklical, da laže in ker je Gostinčar še nadalje trdil neresnice o socialističnih poslancih, je ponovil to. Shod se je klerikalcem korenito ponesrečil. Gostinčar se je hotel maščevati in je po svojem tovaršu Benkoviču vložil tožbo zaradi »razzaljenja časti«. Da bi lažje dosegel svoj namen, je v tožbi trdil, podprt z dobrimi pričami, da ga je Čobal imenoval lažnjivca in mu očital, da vedno laže. Pri okrajni sodnji v Radečah je res imel srečo. Kazenski sodnik je obsodil sodruga Čobala na osem dni poostrenega zopora in na povračilo vseh pravnih stroškov. »Slovenec« je vriskal in umazana »Naša Moč« mu je sekundirala s svojim bevskanjem. Ampak bilo je prezgodaj. Sodrug Čobal se je zoper to drakonično sodbo pritožil po svojem zastopniku dr. Tekavčiču na okrožno sodišče v Novem Mestu in je predlagal zaslišanje cele vrste prič, ki bi lahko pod prisego potrdile, da ni tako govoril, kakor mu je obtožba očitala in posebno ne tako, kakor je kot priča izpovedal državni poslanec dr. Benkovič. Za tisto, kar je rekel, je pa ponudil obširen dokaz resnice po pričah. Pritožil se je pa tudi Gostinčar zaradi prenizke kazni in njegov zastopnik je zahteval, naj se Čobalu osemdnevni zapor še pomnoži. Konec je bil ta: Sodni dvor je po 2/3 urnem posvetovanju odklonil vse nove dokaze, zavrnil Gostinčarjev priziv, deloma pa ugodil Čobalovemu vzklicu. Sodišče je smatralo kot nedokazano, da bi bil Čobal rabil besedo »lažnjivec« ter je zrušilo sodbo prve instance in obsodilo sodruga Čobala samo na 30 kron globe; obenem ga je oprostilo vseh stroškov druge in polovice stroškov prve instance. — Gostinčar je torej s svojo gonjo proti sodrugu Čobalu prav temeljito pogorel in »Slovenec«, ki je s hudobno škodoželjnostjo poročal o prvi sodbi, bo lepo razočaran. Gostinčar se je prezgodaj veselil in sedaj pojde za to veselje, ki ga je slana vzela, še nekaj diet po vodi. Naklonil je seveda tudi sodrugu Čobalu nekoliko denarne škode, ampak čutil bo vendar, da je čast, ki si jo išče po tej poti, včasih predraga. No, sodruga Čobala velja 30 kron; ampak če bi Gostinčar poskrbel, da ga državni zbor izroči, bi kot odgovorni urednik njegove »Naše Moči« doživel, da ne bi veljala niti piskavega oreha.

**Ko je čistil stroj** v tovarni v Stračicah 52 letni delavec Blaž Faganel, je zašel z desno roko v stroj tako, da mu jo je zlomilo ter ga tudi drugače poškodovalo. Poškodovanec leži v goriski bolnišnici.

**Sankcionirani sta kranjska in tržaška volilna reforma.** Ta dogodek beležimo brez žalosti in brez

radosti. Vredna je pa stvar vsekakor, da se malce ogleda in razmisli. Skoraj sočasno sta sankcionirani obe reformi, seveda na predlog vlade, seveda z odgovornostjo vlade, ki je ena v obeh slučajih. Pa bi bilo vredno, da se vpraša: Kakšna načela ima visoka Beckova vlada? Kajti načela so na vsak način instrumenti, ki bi jih morala imeti vlada. Navadno se sodi, da obsegajo načela vodilne misli, ki so veljavne in merodajne za vse slučaje. Če je pa to le količkej resnično, tedaj nam je Beckova logika uganka, katere ne bomo rešili svoje žive dni. Pa se tudi bojimo, da je Beck sam ne reši. V očeh našega ministrskega predsednika je tržaska volilna reforma dobra; če bi ne bila, je gotovo ne bi bil predložil v sankcijo. Ampak kranjska volilna reforma se razlikuje od tržaske kakor noč od dneva. V Trstu so sklenili četrto kurijo, ki je namenjena samo dosedanjim nevollicem. V Trstu so razdelili okraje in kurije tako, da morajo tudi manjšine priti do neke pravice. V Ljubljani so fabricirali četrto volilni razred, v katerem imajo tudi privilegirani volilci pluralno volilno pravico, volilni razred s tako razdelitvijo okrajev, da bi delavskemu ljudstvu preprečili vsako zastopstvo. Če je četrta kurija samo za nove volilce pravična, mora biti četrta kurija za privilegirane in nepriviligirane volilce krivična. Gospod Beck pa predlaga v sankcijo belo in črno, splošnost in pluraliteto, noč in dan. Za politično načelo gospoda Becka bi se potemtakem morala smatrati breznačelnost; končno nastane vprašanje, kam prijadra državna barka s takim krmarjem?

**Morilec vipavskoga dekana Erjavca** je bil v pondeljek pred ljubljansko poroto, ki ga je obsodila na smrt na vislicah. Pangerca pač ne bodo obesili, kajti mož je tako bolan, da je komaj vztrajal na obravnavi in tragedija se boče najbrže končala z naravno zgodnjo smrtjo morilčeve. Pangerčeva bolezen obseva celo žalostno afero s še žalostnejšo lučjo. Umor v Vipavi je tipičen za hudo delstva v kapitalistični družbi, ki daje s svojim ustrojem sama največ povoda zločinom. Pangerc je eden tistih izvržencev, ki jih sedanja družba s svojo brezbriznostjo napram posamezniku peha v gmočno bedo, v moralno indiferentnost in končno v zločin. Tu se ne more moralistika opravičevati z nikakršno Lombrosovo teorijo, s hudobnostjo značaja in s podobnimi frazami, ki jih je pet za groš. Vprašanje, kakšnega temperamenta in kakšne duševne kvalitete je Pangerc, ostane čisto postransko. Naj bi bil tak, kakršen je, imel vsega, kar potrebuje za življenje, pa bi bil danes dekan Erjavca še živ in Pangerc ne bi bil obsojen na smrt, temveč bi bil morda prav spoštovan član družbe. V svojem zagovoru pred sodiščem je dejal, da ga je dekan zmerjal in da ga je to tako razburilo, da ga je začel nabijati. To je morda resnično, morda pa ne, kajti prič ni bilo pri onem strašnem dejanju. Gotovo pa je, da Pangerc sploh ne bi bil prišel v vipavsko župnišče, ne berahit, ne ubijati, če bi ga ne bila zapeljala beda. Lahko je danes, imenovati človeka zver; ampak to ne reši družbe očitanja, da je ona kriva, če je dandanes na svetu toliko zveri v človeški podobi. Medved in lev se dresirata; pa da se človek ne bi dal počlovečiti? Če se res ne da, tedaj mora biti bolan in družba bi morala pravočasno poskrbeti za bolniško oskrbo, če je pa zdrav, tedaj morajo biti izven njega vzroki, ki ga natenž na pot zločina. In za take vzroke je odgovorna družba, ki jih proizvaja. Konec takih zločinov, kakršen je bil vipavski, bo takrat, kadar bo konec kapitalizma.

**Temeljni kamen za Trubarjev spomenik** so položili v torek v Ljubljani. Spomenik sam, ki bi se bil moral po prvotnem načrtu razkriti tega dne, se ni dodelan. Vzrok je zelo prozaičen. Naša buržoazija se rada navdušuje, rada postavlja, ampak kadar je treba poseči v žep, mine njeno navdušenje. Spomenik bi bil že postavljen, če bi padel gotov iz oblakov; ker pa brez denarja ni cestnega kamna, kaj šele spomenik, bo treba na monument počakati — pravijo, da do prihodnje spomladi. Ker so pa Ljubljančani imeli slovanske goste v mestu, so hoteli vendar napraviti kakšno parado, pa so položili vsaj temeljni kamen. A parada je bila bolj skromna. Govornikov je bilo mnogo, toda ljudstva je bilo bore malo. O govornih ni koristno poročati, kajti večinoma so bili precej čudni. Nekoliko čuden je bil tudi slavnostni govor na »akademiji«, ki jo je priredila »Matica Slovenska«. Bilo je prav tako, kakor da so ga klerikalci najprej cenzurirali. Tendanca je bila skoraj ta, da se zmanjša Trubarjev pomen. A vendar se nam ne zdi, da ima »Slovenska Matica« tako nalogo. Trubar gotovo ni bil bog, kar tudi drugi velikani niso bili, a štiristolet po svojem rojstvu bi že zaslužil, da se prizna ves njegov pomen in njegovo delo, če je klerikalcem prav ali pa ne.

**Ostri strelji iz vojaškega vlaka.** V bližini postaje Sv. Vaventin je med vožnjo vojaškega vlaka iz vlaka padlo več ostrih streliv. Vlak so ustavili. Dognali so, da so neki poddesetnik in dva rezervista-infanterista streljali iz voza na ptiče. V St. Hipolitu je »lovce« aretirala vojaška patrolja.

**Nogo se odrezali v goriški bolnišnici** 15 letnemu dečku Petru Vizintinu, ki je padel v gozdu ter si zlomil levo nogo.

**Levo roko si je zlomil pri padcu** čez kamenje 54 letni zidar Anton Luketič iz Bilj. Zdravi se pri usmiljenih bratih v Gorici.

**Poslanca Ploj in Roblek** sta bila dne 1. t. m. na zboru agrarcev na Dunaju, ki je rogovilil zoper srbsko trgovinsko pogodbo in žugal s peklom in hudičem, če bi se dovolil uvoz živine iz Bulgarske in Rumunije. Seveda sta bila omenjena slovenska poslancata tam, da bi »varovala interese kmetov«, ki so »največji reveži«. V dobi splošne volilne pravice menda nimata drugih volilcev, ali pa jih ne potrebujeta. To »varstvo kmetov« se je na Slovenskem že izvržlo v najgusnejšo demagogijo, pa je treba enkrat odlično povedati, da je vsa ta kmetka jamracija navaden švindel. Če se ne bi mestnemu prebivalstvu slabše godilo, kakor tistim kmetom, ki jih zastopajo agrarci, bi bilo pač dobro. Ne le vsak delavec, ampak tudi marsikateri uradnik bi prav rad zamenjal svoj položaj s kmetovim. Prav letošnje leto je bilo značilno za to. Ko je po leti suša res trajala nekaj časa, se je koj mobilizirala država, da pomaga. In vsaka svota, ki jo je vlada dovolila za agrarce, je bila premajhna. Nikdar ni pokazal Šusteršič vladi toliko eneržije, kakor takrat, ko je zahteval večjo podporo za agrarce. Suše je bil konec, nekoliko zakasneli dež je popravil prav mnogo; otava je dobra, sadje je imenitno rodilo, a o vsem tem molče agrarci. Cena živine se je že zvisala in vso škodo od suše bo imelo samo konzumirajoče ljudstvo, za katero pa nimata Ploj in Roblek nobene skrbi. Na kmetih so že ljudje, ki se jim res slabo godi, n. pr. kočarji, hlapci, dnojarji. O njih bedi pa nismo slišali iz ust agrarcev še nobene besede. Pa razumemo; ti sloji se pri volitvah še komandirajo in zato se ni treba ozirati nanje. Kadar se zbudi razredna zavest med njimi, bo pa tudi drugače.

**Klerikalna »Kmečka zveza«** za ljubljansko okolico je na svojem občnem zboru pokazala, da je reakcionarna do kosti in da njeni voditelji po opičje posnemajo nemške agrarce in njih poglavarja Hohenbluma. Povše je na tem občnem zboru razkladal »gospodarski program« klerikalne stranke, ki se krije z gospodarskim programom kmečkih zvez. To se pravi: Klerikalci snujejo kmečke zveze za to, da si izpopolnijo politično organizacijo. V svojem poročilu se je gospod Povše zaganjal v srbsko trgovinsko pogodbo, čemur se ni čuditi. Bil je pa tudi nekoliko nepreviden. Pripovedoval je, da so bili prasiči pred petimi leti po 30 vinarjev, a ko je bila srbska meja zaprta, je cena poskočila na 50 do 52 vinarjev. Podraževati delavskemu ljudstvu meso in agrarne pridelke, je torej ideal kmečkih zvez in klerikalne stranke. Toda glej: Par minut pozneje poroča gospod Povše sledeče: »Vsled visokih carin, ki jih je postavila Nemčija, je naš eksport znatno padel. V zadnjem času zopet nekoliko narašča. V prvem polletju letošnjega leta se je izvozilo 132.031 glav živine v vrednosti 26.230.569 kron, ko je lani v isti dobi znašal le 66.749 glav v vrednosti 21.775.000 kron. Največ se je izvozilo volov in sicer 43.802 glavi v vrednosti 21.9 milijonov kron. Tudi ovac se je izvozilo v tem polletju 54.000 več kakor lani. Izvoz prasičev je narasel od 185.598 K lani na 412.000 kron letos. V Nemčijo je slo le par sto volov. Večinoma je kupila našo živino Švica. Uvoz tuje živine in mesa k nam je nazadovol. Lani je znašal ta uvoz 1.256.000 K., letos 651.000 K., torej za polovico manj. Zanimiv je promet z Ogrsko. Uvoz iz Ogrske k nam je narasel od lani do letos za 8.407 glav govede, 42.851 prasičev, 42.410 ovac in 5.724 stotov mesa. Ogrska je uvozila živine in mesa v prvi polovici tekočega leta v skupni vrednosti 87 milijonov 510 tisoč kron in sicer za 10.390.000 kron več kakor v prvi polovici lani. To je znamenje, da ogrska živinoreja silno napreduje. Sicer pa se je tudi naš izvoz na Ogrsko izboljšal za pet in pol do deset milijonov.«

Torej: Agrarci prodajajo svojo živino kakor se nikdar ne. Največ naše živine gre v Švico, ki ima sama naravnost vzorno živinorejo. Čemu vruga torej večno tarnanje agrarcev? Več živine prodajajo, za višjo ceno jo prodajajo, pa vendar neprenehoma stokajo, da bi jih človek kar pomaloval. Če so si delavci kje priborili par bornih vinarjev, jim agrarci očitajo poželjivost; a sami imajo neprenehoma odprto malho in s svojo nenasitnostjo presegajo vsako drugo poželjivost. A prav v tej nenasitnosti so slepi. Uvoz v druge dežele se je zvisal, v Nemčijo se je znižal zaradi visokih carin. Če bi Nemčija znižala carino, bi prodali naši agrarci še več živine. Namesto da bi torej šli v boj proti carinarstvu, zahtevajo — naj Avstrija posnema Nemčijo.

Se eno vprašanje: Kje je ostal patriotizem klerikalnih agrarcev? Svojo živino prodajo v tujino; uvoza živine iz inozemstva ne dopuščajo; odkod naj torej domačini dobe mesa? Domače ljudstvo je dobro, da ga molzejo, da ga izkoriščajo pri delu do krvi; svoje mošnje si polnijo in to je — patriotizem.

**Grozne nesreče v topilnici.** V Prsinji je omedlel neki delavec in padel v voz, v katerem so peljali rudo v topilnico. Delavci, ki so voz porivali, tega niso opazili in so ga z rudo vrgli v ognjeno morje, kjer je v nekaj trenutkih zgorel. Drugi delavec je pa zgorel, ko so izpustili iz peči tekoče železo.

**Nesreča na železnici.** Poročali smo, da se je na progi Zidanimost—Zagreb ponesrečil nek vlovodja. Ponesrečil pa se je sprejodnik Ozvaldič, oče štirih otrok. Na mostu pri Zapresiču je padel

Ozvaldič s stopnjic pri železn. vozu, ker se je zadel ob železen steber pri mostu. Prišel je pod kolesa, katera so mu obe nogi odtrgala. Za nekaj časa je zdihnil.

**Sodrug, somišljeniki!** Zahajajte le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. Agitirajte „Rdeči Prapor!“

## Dopisi.

**Pulj.** V nedeljo so imeli naši narodnjaki zopet paraden shod, na katerem so bobnali kar trije narodnjaki-general: Dr. Laginja, dr. Mandić in Lacko Križ. Človek bi mislil, da bo ob toliki inteligenci slišal kaj pametnega; ampak taka učenost, kakršno so prodajali ti veljaki, je proketo žalostna. Hvalili so svojo »organizacijo« in zabavljali so socialnim demokratom. Pa se zabavljanje je bilo frazasto, da se je gnusilo človeku, ki bi rad slišal kakšna dejstva. Na shodu je bil sodrug Haramina, ki se je oglasil za besedo in je gospodo nekoliko poučil o razrednem boju, o strokovnih organizacijah in o potrebi mednarodne delavske solidarnosti. Ko je za njim dobil Lacko Križ besedo, si ni znal pomagati drugače, kakor da je na najsurejši način osebno napadel sodruga Haramino, češ, da ga vidi vsak dan desetkrat na biciklju se voziti po Pulju, da je plačan agitator i. t. d. Haramina je na to zahteval besedo in najnavadnejša uljudnost bi ukazovala, da se da beseda človeku, ki je bil osebno napaden. Ampak junaki so se ustrašili in so mu hoteli preprečiti govor. Sodrug Haramina se pa ni preveč oziral na to in je povedal, da se še v svojem življenju ni vozil na biciklju, ker se sploh ne zna voziti in nima kolesa, pa je tako pokazal slušalcem, kako jih farbajo narodnjaški voditelji. Nam se pa zdi, da mora biti gospod Lacko Križ tisti, ki ima preveč nepotrebnega časa, če lahko toliko gleda po ulici, da vidi vsak dan po desetkrat enega kolesarja. Ker so se gospodje tudi strahovito brigali za gospodarstvo v socialističnih organizacijah, o čemer jih je tudi sodrug Haramina dobro poučil, se bodo morda tudi zanimali za one odvetniške račune, ki so jih morali plačati naščuvani obtoženci z Velkega Vrha in ki kažejo proketo malo krščanske in narodne ljubezni.

**Novo Mesto.** Velecenjeni urednik! Sporočiti Vam moram dogodek, ki se mi zdi tako značilen, da bi bila škoda, zamolčati ga. Bilo je dne 9. t. m. na novomeškem kolodvoru. Na peronu je stal »milostljivi« knezoškof ljubljanski, ko je prišel tja star župnik ali kanonik, mož sivih las; ko je opazil gospoda Jegliča, se je ves sključil; pristopil je ter mu poljubil roko s tako nepopisno ponižnostjo, da me je kar pretreslo. Nisem mlad, a svoje žive dni še nisem videl takega ponižanja. V nobenem drugem položaju ne bi bilo mogoče kaj takega. Med recimo okrajnim glavarjem in njegovim slugom, med deželnim predsednikom in njegovim pisarjem je gotovo večja razlika v činu, a vendar ni misliti, da bi se ta razlika izražala v taki, človek bi dejal, pasji ponižnosti. Če pomislimo, da štejemo dvajseto stoletje in se katoliška cerkev še vedno drži takih naravnost kitajskih šeg, je vsaka misel na moderniziranje cerkve nemogoča. Bog nas varuj, ne le delavce, ampak tudi inteligenco, da bi prišli pod absolutno komando klerikalizma! Če se vidi take prizore, se vé, da bi se nam godilo vse drugače kakor je Kristus učil.

## Društvene vesti.

**Odbor »Prosvete«** se je konstituiral takole: Predsednik: iur. Fran Trampuž, podpredsednik: iur. Josip Klepec, tajnik: iur. Vladimir Vreč, blagajnik: iur. Fran Zorman, knjižničar: vet. Ignac Šlajpah, namestnika: iur. Fran Sorn in iur. Karl Tekavčić, preglednika: iur. Albin Pleško in agron. Albert Vedernjak.

## Shodi.

**Zagorje ob Savi.** Z nedeljo, 13. t. m. ob 2. popoldne bo ljudski shod v dvorani Weinbergerjeve gostilne. Dnevni red: »Zadnje državno-zborske zasedanje«. Poročevalca poslanec sodrug Tuller in pisatelj sodrug Ethin Kristan. Vsi sodrugi so vabljeni, naj se polnoštevilno udeleže tega shoda.

## Raznoterosti.

**Ruski ministrski predsednik Stoljpin** izjavlja, da je sveti sinod samolastno izdal oklic, s katerim prepoveduje slavljenje Tolstojeve osemdesetletnice. Vlada je baje ukazala vsem gubernatorjem, naj povsod olajšajo jubilejne slavnosti. Sočasno se pa poroča iz ruske Poljske, da prepovedujejo tam oblasti vsako slavljenje. Hinavščina, ki je bila vedno jedro ruske vladne umetnosti, se kaže tudi tukaj.

**Papež Pij IX.** bode proglašen blaženim. Proti temu je prijavila rodbina Falconieri predsedništvu

kongregacije formalni protest, ker je Pij IX. s pomočjo njemu podložnih kardinalov Antonellija in drugih proti pravi prišel v posest fidejkomisnih posestev rodbine v skupnem znesku 30 milijonov lir. To se je baje zvršilo v letih 1845 do 1865. Pri italijanskih sodiščih teče pravda radi tega od 1900. l.

V proslavo 80 letnice Tolstega (9. oktobra) izide v Moskvi almanah, ki bo, kakor pravijo poročila, dostojen literaren spomenik tega znamenitega dne. Almanah bo obsegal okolo 30 tiskovnih pol ter prinese mnogo še neobjavljenih pisem Tolstega in sodbe odličnih mož iz celega sveta o Tolstem. Med drugimi opisuje v almanahu Tolstega sin Lev Lvovič poset Turgenjeva pri Tolstih; kmet Novikov pripoveduje o svojih stikih s Tolstim in o njunih pogovorih o Bogu, resnici in o namenu človeka. Björnstjerne Björnson pozdravlja Tolstega kot poosebljenje bodoče Rusije i. t. d. — Mnogo ruskih listov izda na rojstni dan Tolstega slavnostne številke.

## Vabilo

na

# XX I. redni XX občni zbor

**konsumnega društva  
za Ljubljano in okolico**  
vpisane zadruga z omejeno zavezo

ki se bo vršil

v torek, dne 15. septembra t. l.  
v gostilni pri Končanu v Rožni dolini na Glincah.

Začetek točno ob 8. uri svečer.

### Dnevni red:

1. Poročilo začasnega upravnega odbora;
2. Volitev upravnega odbora;
3. Volitev nadzorstva;
4. Pristop k Osrednji zvezi konsumnih društev v Avstriji;
5. Raznoterosti (določitev kraja prve prodajalne, pisarna zadruga).

Na prvi redni občni zbor imajo pravico priti le tisti, ki so že vplačali pristopnino. — Drugim vstop ni dovoljen. Legitimacije za vstop so potrdilni listki, ki se naj prinesejo s seboj!

V Ljubljani, dne 1. septembra 1908.

Za »Upravni odbor«:

**Anton Kristan**  
predsednik.

## Otvoritveno naznanilo.

P. n. občinstvu in delavskim organizacijam naznanjam najuljudneje, da sem

prevzela

**gostilno**

na »Perlesovem marofu«, Ljubljana

Resljeva cesta šte. 22.

Točila bodem pristna dolenska vina iz znanih kleti gospoda Alojzija Zajca in Perlesovo pivo vrček po 20 vin.

Postregla bodem tudi vsaki čas s svežo, mrzlo in gorko kuhinjo po primernih, draginji odgovarjajočih cenah.

Na razpolago imam na novo opravljeno zimsko kegljišče, vse slovenske delavske časopise in klubove lokale za manjše sestanke.

Nadejaje se obilnega obiska se priporočam z odličnim spoštovanjem

**Marija Petrič**  
restavratorka.

Zahtevajte  
po vseh gostilnah,  
kavarnah in  
brivnicah

„Rdeči Prapor“

Večer je bil res prekrasen,



Toda danes moram delati zopet pokoro. Kar ne morem bivati na prostem, da ne bi kašljala, ne spim in sem pobita in bedna po več dni. — Ali ljuba, milostljiva gospa, zakaj pa ne jemljete Fayerjev pravih sodenerskih mineralnih pastil? Svetoval bi Vam, da jih par vzamete, dočim sedite zunaj; potem pa še zvečer, preden greste spat eno ali dve, pa bo-te videla, da Vas ne bo mučil kašelj nič več in da boste dobro spala. Fayerjeve prave Sodenerke se kupujejo za K 1-25 škatljica v vsaki lekarni, drogeriji in v trgovinah z mineralno vodo.

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:

**W. TH. GUNTZERT,**

Dunaj IV./A, Grosse Neugasse 27.

Edino pravi

## Thierryev balzam

le z zeleno znamko aune. — 12/2 ali 6/1 steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K.

**Thierryovo centifolijino mlo**

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam, govečim, kislini, kašlju, krču slabem teku i. t. d., 2 lončka 3 K 60 v. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar. Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslavljajo na: 275

Sežarnar A. Thierry v Pregradi pri Rog. Slatini.  
38-23 Zaloga večinoma po lekarnah.

## Novost! Najnovejše! Novost!

Izšel je pravkar

deseti zvezek knjižnice časopisa »Naprej«, ki obsega krasno delo sodruga Etbina Kristana

## Nevarni socializem.

Cena 30 vinarjev.

Vsakdo si mora kupiti in prečitati to delce, če hoče prav razumeti socializem.

### Proti klerikalizmu!

Ali ste že prečitali znamenito brošuro

„**Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost**“

katero je spisal vseučiliški profesor cerkvenega prava dr. L. Wahrmund?

Dobi se v prodajalni »Delavske tiskovne družbe« v Ljubljani, Dunajska cesta 20.



Putniki v Ameriko  
Kateri želijo dobro, po ceni in  
zanesljivo potovati naj se obrnejo  
na  
**Simona Ahmetiča**  
v Ljubljani Kolodvorske ulice 38  
Kotovrstna Pošta ulica 40

## Naznanilo.

Podpisana Ivana Mohar naznanja p. n. slav. gočinstvu, da je

prevzela dne 27. avgusta t. l.

„restavracijo“ v Rožni dolini (obč. Vič).

Točila bo najboljša vina in nekartelirano budjevisko pivo. Postregla bo tudi vedno z izbornimi gorkimi in mrzlimi jedili.

Za najobilnejši obisk se toplo priporoča z odličnim spoštovanjem

**Ivana Mohar**

3-3

restavratorka v Rožni dolini.

KAVARNA

## „Unione“ preje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

## Vabilo

na

# železničarsko VESELICO

katera bode

v nedeljo, dne 13. septembra  
v gostilniških prostorih  
g. Petričeve, Resljeva cesta št. 22.

Začetek ob 2. uri popoldne.

Vstopnina 30 vin. za osebo.

Zabava najraznovrstnejša.

Kegljanje na dobitke 30. avgusta, 2., 5., 6., 8., 12. in 13. septembra.

K obilni udeležbi vabi najuljudneje

**VESELICNI ODBOR.**

## Naznanilo.

Ob stiri stoletnici Trubarjevega rojstva spominja se prvega slovenskega reformatorja tudi slovenska socialno-demokratska stranka. Te dni je že izšla brošura

## „Primož Trubar in slovensko ljudstvo“

v založbi »Delavske tiskovne družbe v Ljubljani«.  
Cena 8 vinarjev.

Opozarjamo sodruga in vse delavske organizacije na to. Prosimo, da takoj naroče to zanimivo in obenem zelo aktualno brošurico.

Stiri stoletnico Trubarjevega rojstva pa proslavi socialno-demokratska stranka tudi s tem, da izda v založbi »Delavske tiskovne družbe« zanimivo protiklerikalno brošuro:

## „V dobi klerikalizma“

ki bo obsegala nad vse poučno čtivo o klerikalizmu.

Želimo, da bi se te dve brošuri kar najbolj razširili med slovensko ljudstvo. S tem se bo tudi najbolj proslavil spomin Primoža Trubarja.

**Na delo tedaj!**

# Dolniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon šte. 168.

## v Ljubljani

priporoča svoje

**izborna pivo v sodnih in steklenicah.**

**ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.**

Telefon šte. 168.